

Nordic Tar Network

Tjärseminarium på Åland 19-21.10.2022

Nordic Tar Network samlar verksamma från olika yrkesområden och kompetenser inom Norden för att utbyta kunskap och erfarenheter kring trätjära. Nätverket har sedan 2011 ordnat seminarier och forskningsprojekt som breddat kunskapsbasen på området.

Vill du lära dig mer om framställning, applicering och kvalitetssäkring av tjära?

Har du erfarenheter att dela med dig av?

Vill du diskutera med andra kring tjärans möjligheter och utmaningar?

Välkommen på tjärseminarium till Åland!

Var? Sjöfartsmuseet i Mariehamn, med exkursioner till intressanta tjärprojekt på Åland.

När? 19-21 oktober 2022

Vem? Seminariet riktar sig till producenter, distributörer, hantverkare, antikvariska myndigheter, övriga aktörer inom kulturmiljövård, beställarorganisationer och alla andra med ett intresse för tjära.

Vad? Seminariet lyfter frågor kring historisk användning, råvaror, framställning, distribution, applicering, tjärsorter och användningsområden, kvalitetssäkring m.m. Ett specialområde för i år är den maritima användningen av tjära.

Hur? Seminariets språk är skandinaviska, men det är möjligt att hålla föredrag och ställa frågor på engelska. Föredragens längd kan variera, både längre och kortare anföranden är välkomna.

Kostnad? Deltagande i seminariet är kostnadsfritt.

För medlemmar i nätverket som deltar i hela programmet ingår även måltider och busstransport till besöksmålen. Resor och boende står deltagarna själva för.

Det går också att vara gäst på nätverksträffen och delta i valda delar av programmet. Då ordnar man måltider och transport till besöksmålen själv. Anmäl dig även om du bara vill delta i en del av programmet!

Anmäl dig här! <https://response.questback.com/ntverkwestum/o8detgel63>

Anmäl dig senast 8 september för att försäkra dig om en plats. Anmälningar efter detta datum tas emot i mån av plats.

Det finns fortfarande plats i programmet om du vill hålla en presentation på seminariet! Hör av dig till mimmi.gollas@gu.se eller pia.sjoberg@regeringen.ax. Föredragshållarnas boendekostnader ersätts i mån av möjlighet.

Mer information kommer efter hand! Följ oss på <https://www.gu.se/hantverkslaboratoriet/nordic-tar-network-natverk-om-nordisk-tjara>.

Preliminärt program

Onsdag 19.10 TJÄRA HISTORISKT OCH IDAG

Tjära i ett historiskt och dagsaktuellt perspektiv. Vad vet vi om tjärbränning och tjäranvändning förr? Hur får vi mer kunskap? Och hur kan vi använda kunskapen i dagens tjärproduktion?

På eftermiddagen gör vi en utfärd till Kastelholm och Finströms kyrka, där vi diskuterar aktuella tjärningsprojekt. Vi besöker också en bevarad tjärdal i Saltvik och får ta del av tjärbrännarens levnadsvillkor.

Lunch och kaffe på restaurang Nautical/Ålands Sjöfartsmuseum. Middag på Pub Stallhagen.

Torsdag 20.10 MARITIM ANVÄNDNING AV TJÄRA

Programmet fokuserar på användningen av tjära i maritima sammanhang. Vilken betydelse har tjäran haft för sjöfarten i ett arkeologiskt och historiskt perspektiv? Hur skiljer sig den maritima användningen från ytbehandling av tak och andra byggnadsdelar? Hur har man använt tjäran i kombination med andra ämnen?

Eftermiddagen tillbringar vi först på fyrmastade barken Pommern, där vi får se hur tjära används i rigg, däck m.m. Därefter promenad till Sjökvarteret, Ålands hantverkscentrum inom båtbyggeri, där tjära är en central del av verksamheten.

Lunch och kaffe på restaurang Nautical/Ålands Sjöfartsmuseum. Avslutningsmiddag på restaurang Indigo.

Fredag 21.10 KYRKOR OCH TJÄRADE TAK

Kyrkor och andra byggnader med stora tjärade takytor står i fokus denna dag, som samtidigt summerar många år av forskning om tjärproduktion och tjäranvändning. Hur får vi till ett ekonomiskt, miljömässigt och antikvariskt hållbart underhåll av tjärade tak? Hur kan beställaren få hjälp med projektering, upphandling och kvalitetsgranskning av tjära? Hur ska kunskapsöverföringen och tillgången på tjära säkras på lång sikt?

Seminariet avslutas med ett panelsamtal mellan forskare, producenter och hantverkare, där publiken har möjlighet att ställa frågor.

Lunch och kaffe på restaurang Nautical/Ålands Sjöfartsmuseum.

Föredrag och presentationer

Välkomstord. Åland 100 år. Viveka Löndahl, landskapsantikvarie

Tjära i Finland idag. Ilkka Pollari, Föreningen Leve Tjäran

Österbottens svarta guld – Tjära och skeppstillverkning i norra Finland. Jakob Starlander, Sveriges Lantbruksuniversitet

Identifiering av tjärdalar med artificiell intelligens. Niko Anttiroiko, Museiverket

Tjära på båtar – en introduktion. Jesper Grönholm, Ålands Sjöfartsmuseum, med gäster

Tjære og Vikingskip. Ole Harald Flåten, Stiftelsen Oseberg Vikingarv, Tønsberg

Nyfikna erfarenheter av tjära, beck, och becksjuderi. Fredrik Leijonhufvud, Göteborgs Universitet

Tjära i samband med marinarkeologiska fynd. Karolina Matts, Statens maritima och transporthistoriska museer

Sarah Galberg Sjøgreen, Hardanger Fartøyvernssenter

Tjärstrykarens vardag i bilder. Nykarleby Spåntak

Nordic Tar Network, summering & framtid

Praktiska frågor

Under exkursionerna kommer vi att vara utomhus och delvis röra oss i skog och mark. Ta med kläder och skor för alla väder!

Boende på Åland

Det finns många olika boendemöjligheter i Mariehamn. Se visitaland.com för alternativ.

Resa till Åland

Det finns många olika sätt att ta sig till Åland med båt eller flyg. Vissa av rederierna har anslutningsbussar till turerna.

Med båt

Eckerölinjen (Grisslehamn-Eckerö)

Viking Line (Kapellskär/Stockholm-Mariehamn, Åbo/Helsingfors-Mariehamn/Långnäs)

Tallink Silja (Stockholm-Mariehamn, Åbo/Helsingfors-Mariehamn/Långnäs)

Finnlines (Kapellskär-Långnäs, Nådendal-Långnäs)

Ålandstrafiken (skärgårdstrafik från Åbolands skärgård)

Med flyg

Nyxair (Stockholm-Mariehamn, Åbo-Mariehamn) **OBS! Måste bokas direkt via flygbolaget**

Finnair (Helsingfors-Mariehamn) **OBS! Måste bokas direkt via flygbolaget**

Gemensam busstransport

Nordic Tar Network ordnar gemensam kostnadsfri busstransport Arlanda-Mariehamn t/r. Meddela vid ansökan om du vill åka med. Vid frågor, kontakta mimmi.gollas@gu.se

Preliminär tidtabell:

Tisdag 18.10: Avfärd från Arlanda kl. 17.00. Kapellskär 19.00 – Mariehamn 22.30.

Fredag 21.10: Mariehamn 18.30 – Kapellskär 19.45. Ankomst till Arlanda ca 21.30.

